

MAAOMAVALITSUS

EESTI MAAOMAVALITSUSTE LIIDU HÄALEKANDJA

21. juunil 1935. a.

Nr. 6

KOLMETEISTKÜMNES AASTAK.

Väljaandja: Eesti Maaomavalitsuste Liit. Toimetaja: F. Wellner.

Tellimise hind:		Toimetus ja talitus:	Kuulutuste hind:
Aastas	Kr. 5.—	Tallinnas, Suur Roosikrantsi nr. 12. Tel. 452-72. Posti j. arve nr. 252.	1 lhk. Kr. 20.—, ½ lhk. Kr. 10.—, ¼ lhk. Kr. 5.—, 1/8 lhk. Kr. 2.50, 1/16 lhk. Kr. 1.25.
Pooles aastas	„ 2.50	Jooksvad arved: Eesti Panga Tal. linna osak. nr. 609, E. Rahvapangas nr. 991 ja Põllumeeste keskpangas nr. 728.	Dokumentide kaotamise kuulutused 50 senti dokumendi pealt.
1923 aastak.	„ —.50		
1924—1934. a. à	„ 2.50		

Ilmub üks kord kuus, 12 numbrit aastas.

SISU:

Omavalitsuse ülesanded Jahiseaduse käsitamisel — Rich. Känd	Lhk. 83
Võimuliialdus ja -tegevusetus — J. Viks	„ 86
Vallaomavalitsuste tulude ja kulude kokkuvõtted 1933./34. a. aruannete järele	„ 88
Meie valdade majanduslised alused — Ott Vellner	„ 91
Vallaomavalitsuste ülesandeid tulekaitse alal — Elmar Vares	„ 94
Omavalitsustegelasi	„ 96
Riigikohtu seletusi	„ 96
Kuulutusi	„ 82

Perekonnaseisu
Kantseleimargid

25- ja 50-sendilised
on saada

Eesti Maaomavalitsuste Liidu
büroost

hinnaga 10 senti poogen (20 tükki).

Eesti Omavalitsuste Kinnitus A.-S.

„OMA“

Põhi- ja lagavarakapitalid üle
Kr. 520.000.—

toimetab

üle-,

elu-,

rahe-,

koduloomade-,

murdvarguse- ja

klaasikindlustusi

Edasikindlustuste vastuvõtmine valdade vastastikku kindlustusseltsidelt.

Seltsi osanikkudeks on kõigi maakondade omavalitsused, paljud linna-, alevi- ja valdade omavalitsused.

Seltsil omad majad Tartus ja Viljandis.

Juhatus ja peakontor: Tartus, Riia tn. 41, telef. 3-44 ja 5-62.

Peaagentuurid:

Tallinnas, Väike-Karja tn. 3, telef. 437-59

Rakveres, Viru Pangas, telef. 109.

Pärnus, Rüütli tn. 29, telef. 2-30.

Agentuurid kõigil pool üle maa.

Tähelepanu!

Liidu laos on veel piiratud arvul saadaval

„Sundnormide kogu maaomavalitsuste kohta“

Koostanud E. Maddison ja J. Kaiv.

Liidu juhatuse otsusega on otsustatud, et likvideerida ladusolevat vähest tagavara lõpuliikult ja et vastutulla raamatu tarvitajatele, müüa viimaseid eksemplare broshüüritult 6 krooni ja nahkköites 8 krooni 50 senti eksemplar.

Raamat sisaldab üle 1000 lehekülje ja mahutab eneses kogu vene- kui ka omariikluse aegse normide kogu maakonna-, valla-, alevi- ja osaliselt ka linnaomavalitsuste kohta.

See raamat ei tohiks puududa üheski omavalitsuse- ega riigiasutuses ja on vajaliseks käsiraamatuks igale omavalitsustegelasele ja ka igale kodanikule.

Tellimised saata: Eesti maaomavalitsuste liit,
Tallinn, S. Roosikrantsi 12.

Omavalitsuse ülesandeid Jahiseaduse käsitamisel.

Rich. Känd.

1. juunist 1934. a. alates maksva Jahiseadusega (RT 45 — 1934, art. 399) ja sama seaduse teostamise määrusega (RT 59 — 1934, art. 518) on omavalitsustele pandud kaks suurt ülesannet: jahipiirkondade registreerimine ja jahitunnistuste väljaandmine.

Mõlemi ülesande käsitamisel on tulnud ette rida tehnilisi küsimusi, millede kohta on senini antud terve rida seletusi niihästi Põllutöoministeeriumi metsamajanduse büroo, kui ka üksikute ajutiste maaomavalitsuste ning Maksudevalitsuse poolt. Et neid seletusi pole senini koondatud, siis käesoleva kirjutisega püütakse anda vastuseid üleskerkinud küsimustele Jahiseaduse käsitamise alal omavalitsuse ülesannetes.

Jahiseaduse kohaselt võib jahipidamisõiguse edasiandmine eramaadel ja veekogudele toimuda ainult väljarentimise teel, kusjuures jahirentnik võib teostada jahipidamist renditud maaaladel ja veekogudel ainult siis, kui ta neist on moodustanud jahipiirkonna ja kui see on kinnitatud vastava omavalitsuse poolt.

Jahipiirkonda võib moodustada ainult ühte ringpiiri kuuluvaist ja niihästi moodustajale endile kuuluvaist kui ka jahipidamiseks rendile võetavaist maaaladest ja veekogudest (või ka mõlemist liigist koos), kogu pindalaga vähemalt 150 hektari ja mis oma kujult ning asendilt võimaldavad seal püsivalt elutsevate jahiloomade eest hoolitsemist ja nende kaitsmist ning nihtlasi, mis võimaldavad ka jahipidamist.

Jahipiirkonna moodustamine ei ole lubatud matusepaikadest, avalikkudest parkidest ja maaaladest, mis tihedalt asustatud, kus alaliselt läbistavate teede tõttu elav liikumine ning kus jahipidamine üldise julgeoleku mõttes hädaohtlik. Jahipiirkond ei tohi pika, kitsa (alla 500 m laiuse) ribana asetseada teiste (-piirkonda mittekuuluvate) kruntide vahel, või neid ümbritseda alla 500 m laiuse vööna.

Jahipiirkonna kinnitamist ei takista see kui jahipiirkonna ringpiiri on jäänud osa sääraseid maid, millede omanikud pole jahipidamise õigust jahipiirkonna moodustajale välja rentinud. Sellisel juhul tuleb võtta arvesse jahipidamiseks väljarentimata jäänud maade asend jahipiirkonnas.

Kui need asuvad moodustatavas jahipiirkonnas sääraselt, et piirkonna ja väljarentimata maade piiride vahele jääv jahimaa on pikemas ulatuses (umbes 250 m) kitsam kui 500 m, siis jahipiirkonda kinnitada ei tule. Samuti ei või jahipiirkonda kinnitada, kui piirkonda on jäänud mitmed jahipidamiseks väljarentimata talud ja need asetsevad nii, et talude piiride vahele jääb jahipiirkonna maast vaid säärane maariba, mis pikemas ulatuses on kitsam kui 500 m. (Metsamajanduse büroo seletus nr. 5133 — 1934. a.)

Jahipiirkonna on kohustatud kinnitama 14 päeva jooksul see linna-, alevi- või vallavalitsus, kelle administratiivpiires asuvad jahipiirkonda moodustavad maaalad ja veekogud ja sellest moodustajatele teatama. Kui need asuvad mitme omavalitsuse piires, siis on kinnitajaks see omavalitsus, kelle administratiivpiires asub suurem osa jahipiirkonnast. Sel juhul teatab jahipiirkonna kinnitaja omavalitsus jahipiirkonna moodustamisest teistele asjaosalistele omavalitsustele. Kui jahipiirkond jääb kinnitamata mõningail põhjusil, siis ei tule võtta piirkonna registreerimismaksu.

Jahipiirkond kinnitatakse ja registreeritakse jahipiirkonna moodustaja kirjaliku (vastavalt tempelmaksustatud — tariifi nr. 1 kohaselt) avalduse alusel. Avalduses peavad olema kõik Jahiseaduse teostamise määruse § 3 loetletud andmed. Avaldusele lisatakse juurde jahipiirkonna moodustaja allkirjaga tõestatud skitse kavatsetavast jahipiirkonnast. Mitme isiku puhul, kes moodustavad ühise jahipiirkonna, piisab asjaosalise allkirjast, kes esitab avalduse. Jahipiirkonna (skitse esitamise nõue on kohati tekitanud küsimusi: kelle poolt (kas vannutatud maa-mõõtja?) ja kui täpse plaanistikuga see peab olema tehtud? — Kuna selleks Jahiseadusega ega vastava määrusega ei ole seatud üles erilisi nõudeid, siis piisab sellest, et) skitse peab olema joonistatud vastavalt koha plaanidele, ühes üksikute jahipiirkonda kuuluvate maaalade ja veekogude piiride ning neid läbistavate liiklemisteede äramärkimisega ja varustatud maastabiga. Maastab peab olema selleks küllaldane, et omavalitsusasutusel oleks võimalus skitse kaudu kontrollida Jahisea-

duse § 12 ja selle teostamise määruse § 1 täitmist. (Kuna skitse esitamisel peale eelnimetatu muid nõudmisi pole, oskaks selle koostada iga kohapeal leiduv kesk- või põllutöökooli lõpetaja vastavate talude üksikplaanide järele.) Skitsega esitatud asjaolude tõepärasuse eest on vastutav sellele allakirjutaja.

Ühes avaldusega on jahipiirkonna moodustaja kohustatud esitama tõendavad dokumendid maaomanduse kohta või kui jahipiirkond on moodustatud rendilevõetud maaaladest või veekogudest, siis ärakirjad vastavatest rendilepingutest.

On nõuetav, et tõendus maaomanduse üle, kas või sama omavalitsusasutuse poolt väljaantud (ja vastavalt tempelmaksustatud — tariifi nr. 10 kohaselt) tunnistustena oleks juurelisatud, kuna need on vajalikud Jahis. teost. m. § 5 tähendatud järelvalveks. Ei saa piirduda vaid jahipiirkonda kinnitava ja registreeriva omavalitsusasutuse ametnike isikliku teadmisega vastavate isikute maaomanduse kohta. Need tõendusd jäävad koos jahipiirkonna kinnitamisõigusega omavalitsuse kirjakogusse alalhoidmiseks. Arusaadavalt on omavalitsusasutuse ülesandeks sel puhul ka järelvalve, et maaomandust tõendav dokument oleks selleks tõenduseks ka küllaldane.

Jahiseaduse kohaselt tuleb lugeda maaomanikuks — füüsiline või juriidiline isik, kelle nimele kinnisvara on kinnistatud kinnistu registris (BES § 812) kas omandamise või kasutamise õiguse alusel.

Kuna BES § 812 mõiste täpne täitmine piirab liiga kitsalt maaomaniku mõistet, siis Põllutöoministeeriumi metsamajanduse büroo oma 15. septembri 1934. a. kirjaga nr. 5133 seletab, et Jahiseaduse käsitamisel tuleb lugeda maaomaniku õigusega isikuteks:

1) isik, kes küll sissekandmata kinnisturaamatutesse ja registrisse maaomanikuna, kuid valdab kinnisvara täie või piiratud omandusõiguse alusel ja kelle valduse vastu ei vaidle korroboreeritud omanik (BES § 807);

2) põlise kruntrendiõiguse (obroki) alusel maapidaja (BES § 1324 j. t.);

3) pärandatava rendi alusel maapidaja, siis, kui see rendileping on kinnitatud ja sissekantud kinnisturegistrisse (BES § 4131 j. t.);

4) eluaegse kasutamiseõigusega isik — lese õiguse alusel (maaomaniku lesk — aasta jooksul või eluaegselt) kinnitatud testamendi või kohtu otsuse alusel, nii-

hästi siis, kui see õigus on kantud kinnisturegistrisse või ka sinna sissekandmata.

Võrdseks maaomanikkudega arvatakse (Jahis. § 1 2. lõige) maafondist Maaseaduse § 15 p. a alusel maad saanud põlisepidamise õigusega riigirentnikud, asunikud ja juurelõigete saajad — alates sellest momendist, mil maa neile tegelikult kätte antud. Maksuvõimetu või pillaja, nende vannutatud hooldaja ja alaealise hooldaja ning üldvolinik ei või saada maaomanikuna 3 aastast tasuta jahitunnistust (Jahis. § 36), kuid nimetatud hooldajad ja üldvolinikud on õiguslikud maaala jahioiguse väljarentimiseks.

Omavalitsusasutuse ülesandeks on ka järelvalve jahirendilepingute tempelmaksustamise üle, mis peab nähtuma ärakirjast, kuna ärakiri peab olema ametlikult tõestatud. Jahirendilepingud kuuluvad tempelmaksustamisele tariifi nr. 55 p. A järgi. Rendi summaks tuleb lugeda lepingu põhjal (aja eest — vastavalt Jahis. § 7 p. 2) makstav tasu, kusjuures natuuras makstav tasu tuleb hinnata kohalikkude hindade järele (Tempelmaksu seaduse § 6 p. 1), mis maksivad lepingu sõlmimise ajal. On aga tasu sedavõrd selgusetu, et võimata seda kohe määrata ligikaudseltki, tuleb leping tema tegemisel tempelmaksustada 1 krooni määral ja leping maksuinspektori juures registreerida (Tempelmaksu seaduse § 7 pp. 1 ja 2). Täiendav tempelmaks niisuguselt lepingult tuleb tasuda Tempelmaksu seaduse § 7 p. 2, lit. C all ettenähtud korras. Kui lepingus pole tähendatud migit tasu, siis on see kinkeleping ja kuulub tempelmaksustamisele tariifi nr. 24 järele.

Kui jahipiirkonna kasutajad on omavahel sõlminud lepingu jahipiirkonna moodustamiseks ja jahipidamiseks selles ühises piirkonnas, siis need lepingud, kui tempelmaksu tariifis eraldi ettenägemata, kuuluvad tempelmaksustamisele tariif nr. 50 p. 4 järgi 1% määral kõigi jahipiirkonna maaalade jahiväärtuse summast. Ei ole jahiväärtus hinnatav, tuleb leping tempelmaksustada 1 krooni määral sama tariifi nr. 50 p. B põhjal (Maksudevalitsuse 11. IX. 34. a. kiri nr. 220/g—34).

Jahirendilepingud peavad vastama sisuliselt nende kohta Jahiseaduse § 7 ülesseatud kõigile nõuetele, mille järelvalve lasub samuti jahipiirkonda kinnitaval omavalitsusasutusel. (Peale Jahis. § 7 ülesseatud nõuete jahirendilepingute sisu kohta muid nõudeid pole.)

Põllutööministeeriumi metsamajandusbüroo 24. detsembril 1934. a. kirjas nr. 5133 (vt. „Viljandi Aj. Maav. Teataja“ nr. 1 — 1935. a.) tähendatud nõue, et „maaomanik oma maa jahioiguse väljarentimisel sarnaseid tingimusi ülesseada ei saa, mille järele temale õigus jääks jahti pidada“ — pole millegagi põhjendatud (ja sellisena ei saa tulla ka nõudmisele). Jahiseaduse niihästi § 1 kui § 7 ei takista jahirendi lepingusse võtmast punkti, mille järgi maaomanikule jääb jahipidamise õigus väljarenditud maaalal. Sarnase punkti võtmine jahirendilepingusse ei saa olla vastolus ka Jahiseaduse § 7 p. 3 eeskirjaga, kuna sama §-i p. 4 tähendatud kohustuste täitmisest on huvitatud rendile andja ise, kes on ka lepingu täitmise nõudjaks pooleks.

(Omavalitsusasutus on kohustatud hiljemalt 14 päeva jooksul jahipiirkonna kinnitamise asjatoimetuse vaatama läbi, otsustama ja sellest jahipiirkonna moodustajale teatama. Jahipiirkonna kinnitamise eest võetakse 5 krooni omavalitsuse kasuks. Kui jahipiirkond jääb mõningail põhjusil kinnitamata, siis vastavalt toimetusele maksu võtta ei tule.)

(Mis puutub jahipidamisse vallavalitsuse maadel, siis võib vallavalitsus kui juriidiline isik oma maade jahipidamise õigust väljarentida jahipiirkonna moodustamiseks ehk eramaid oma maadele jahipiirkonna moodustamiseks juurde rentida.)

On tulnud ette juhuseid, kus rendileandja peale rendilepingu sõlmimist (kas enne või pärast jahipiirkonna kinnitamist omavalitsuses) pöördub omavalitsuse poole tema maade väljaarvamiseks jahipiirkonnast, põhjendades, et tema ei nõustu lepinguga (kuigi ta selle kord on allakirjutanud), tuues ette mitmesuguseid põhjendusi. Sarnaseid ühepoolseid avaldusi ei saa omavalitsus arvesse võtta, kuna rendilepingu lõppemise alused ja tingimused on nähtud ette Jahiseaduse §§ 8 ja 10 ja need rendilepingud käsitavad puht tsiivilvahetust, millele vaheseisemiseks puudub alus administratiivasutusel, teisi kui vaid kohtu otsuse alusel. Juhul kui aga rendile andja koos rendilevõtjaga esinevad ühise kirjaliku sooviga üksiku jahimaa väljaandmiseks jahipiirkonnast, tuleb omavalitsusel talitada Jahiseaduse § 16 3. lõike ja §§ 14 ja 13 korras. Väheneb jahipiirkond pärast moodustamist alla 150 ha ja jahirentnikul ei lähe korda ühe kuu jooksul seda suurendada nõueta-

va normini uute maa-alade juureliitmise teel, siis kustutab omavalitsus selle jahipiirkonna.

Jahipiirkonnast üksikute maade väljajätmine, uute jahimaa liitmine jahipiirkonnaga ja jahipiirkonna kustutamine registrist kuulub vastava omavalitsuse kinnitamisele, millise toiminguga eest võetakse omavalitsuse kasuks 3 krooni.

Jahipidaja peab olema varustatud jahitunnistusega, millised antakse välja vastava kirjaliku avalduse esitamisel jahitunnistuse soovija alalise elukoha linna-, alevi- või vallavalitsusest (— mitte maavalitsusest! — vt. „Eesti Politsei“, 1934. a. lhk. 239). Jahitunnistused antakse üheks või kolmeks aastaks. Kolmeks aastaks antavad jahitunnistused on maksivad jahipidamiseks ainult jahimaaomanikule kuuluvail maa-aladel ja veekogudel ning need antakse tasuta. (Muidugi peab olema selle juures tõendatud maa omamine. Kui omavalitsusel ei ole andmeid selle kohta, kas tasuta jahitunnistust soovija isik on maaomanik, siis on omavalitsusel õigus nõuda selleks vastavaid tõendusid). Jahitunnistuse saajal tuleb tasuda omavalitsusele vaid selle tunnistuse omahind, mis ei ületa 25 senti. Üheks kalendriaastaks antavad jahitunnistused on maksivad sama kalendriaasta jooksul üle riigi ja nende eest võetakse maksu 5 krooni, millest 3 läheb omavalitsusele ja 2 krooni riiklikule jahikapitalile. Isik kes soovib saada jahitunnistust, peab varustatud olema jahilaskeriista hoidmise ja kandmise loaga (JS § 37 p. 2), mida ta kohustatud on jahitunnistust väljaandja asutusele ettenäitama (JST M § 27). (Mis puutub küsimusse, kas kaitse alla võtmata kahjulikkude jahiloomade püüdmiseks peab olema jahitunnistus, siis ei peetud soovitavaks jahipidamisel kaitsealusteks tunnustamata jahiloomade peale erandit teha, kuna see oleks jahikontrolli väga raskendanud; ka pole Eestis kahjulikkude jahiloomade püüdmise kuigi palju levinud ja seda harrastavad vaid mõned üksikud isikud. Pealegi pole jahiloomade püüdmine püügiriistadega sugugi soovitav, kuna see loomadele rohkesti piina valmistab).

Jahitunnistust ei anta Jahiseaduses § 37 loendatud isikuile. Jahitunnistuse saamiseks tuleb esitada kirjalik avaldus, milles avalduse andja oma allkirjaga tõendab, et Jahiseaduse § 37 loendatud asjaolud ei takista temale jahitunnistuse andmist. Kui aga selgub vastupidist, on

kohustatud keelduma jahitunnistuse andmisest. Ühtlasi tuleb omavalitsusametnikel juhtida sel puhul tähelepanu õigete andmete esitamise vajadusele, kuna jahitunnistuse väljavõtmine ebaõigete andmete esitamisega on karistatav pettusena kriminaalkorras. Avaldused ühe aasta s. o. maksulise jahitunnistuse saamiseks ja samuti need jahitunnistused ei kuulu tempelmaksustamisele (tariifi nr. 1 erand 33 ja nr. 10 erand 8 põhjal). Kolmeaastased tasuta jahitunnistused ja avaldused nende saamiseks kuuluvad tempelmaksustamisele tariifi nr. 1 ja nr. 10 järele.

Jahiseaduse § 36 alusel antavaid 3 aastaseid jahitunnistusi ei anta maaomaniku perekonnaliikmeile, kuigi omanik ise ei soovi jahti pidada. On talu kasutajaiks või omanikeks mitu isikut (ka kinnitatud pärijad), võib tasuta jahiluba anda igale omanikule üksikult. Kui pärijad on kohtulikult kinnitamata pärimisõigustesse siis ei saa neile anda tasuta jahitunnistust, kuna nad ei vasta maaomaniku mõistele.

Tasulise jahitunnistuse andmisel ei lasu omavalitsustel järelevalve kohustust selle üle, kas tunnistuse saajal on olemas jahipiirkond, kus ta selle tunnistuse alusel jahti võib pidada. Järelevalve jahipidamise üle lasub politseil ja metsaametnikel. Tasulise jahitunnistusega võib pidada jahti ka oma maa-alal. Jahipiirkonda kuuluvate maa-alade ja veekogude omanikud, kes on ühtlasi selle jahipiirkonna kasutajad, saavad ja võivad pidada jahti vaid tasulise jahitunnistusega.

Kui omanik on jahioiguse väljarentinud, ilma et ta vastava rendilepinguga oleks endale jätnud õiguse omal maal jahti pidada, siis ei saa temale anda tasuta jahitunnistust. See maaomanik võib pidada jahti oma maa-aladel ja veekogudel vaid rendilevõtja kirjaliku ja nimelise loaga — jahikülalisena. Nende lubade kasutamise aeg ei ole seadusega piiratud. Maaomanikul on maa-alade ja

veekogude kohta, kui need ei kuulu mõnda jahipiirkonda, pole õigust anda jahiluba jahikülalisemale. Kui aga jahiluba jahikülalisemale on antud tasu eest, siis loetakse see jahipidamise õiguse edasirentimiseks (Jahisead. § 21). Muidugi peab jahikülalisena jahti pidaja peale Jahiseaduse § 21 tähendatud loa olema varustatud ka Jahiseaduse § 36 tähendatud tasulise jahitunnistusega.

Kui kohta kasutab pärandustomp, saab jahioigust kasutada ainult väljarentimise teel (kui talu vähem kui 150 ha, siis jahipiirkonda moodustamiseks välja rentida või teisi jahimaid juurde rentida ja jahipiirkond moodustada). Kui kohaoomanik on surnud ja kohta kasutab pärija õigustes tema täisealine poeg, omab ta õiguse tasuta jahitunnistuse saamiseks momendist, mil ta koha valdamisele asub ja võib ka oma valdamisel oleval maa-alal jahti pidada. Kui maaomanik on vana ja tegelikult kohapidajaks poeg, ei saa maaomanik tasuta jahitunnistuse saamisõigust ega ka jahipidamisõigust oma pojale edasi anda, kuna maksev Jahiseadus seda ei võimalda.

Kui maaomanikud omavahel moodustavad jahipiirkonna, siis ühel jahipiirkonda kuuluval maaomanikul teise maa-alale jahti pidama minnes ei ole vaja jahikülalise jahiluba.

Jahiseaduse § 36 tähendatud jahitunnistused on maksvad ainult selle kalendriaasta kohta, mille kohta nad võetud, vaatamata sellele, millal nad väljaantud. Seadus ei tee takistusi nende tunnistuste väljavõtmiseks enne uue kalendriaasta algust.

(Kuna jahiseadus on jõus alles 8-dat kuud ja selle normid rahvale veel võõrad, siis lasub eriti vallasekretäridel suur ülesanne seaduse normide selgitamiseks, kuna nemad on harilikult esimesed, kelle poole pöördutakse seaduse seletamiseks.

Eeloleva kirjutise sooviks on neile selles asjas aidata kaasa).

Võimuliialdus ja -tegevusetus.

J. Viks.

Võimuliialdus ja -tegevusetus on süüteod, mis kuuluvad teenistusalauste süütegude hulka. Nende süütegude subjektiks on riigi- ja omavalitsusteenija.

Riigi- ja omavalitsusteenijaks loetakse Kriminaalseadustiku § 598 viimase lõi-

ke järele isik, kes kannab kohuseid või täidab ajutist ülesannet riigi või omavalitsuse teenistuse alal. Sama seadustiku motiivide kohaselt käivad siia alla kõik, kes teostavad avalik-õiguslikku võimu või selle võimu üksikuid ülesandeid, kusjuu-

res nad võivad olla koosseisudes ettenähtud kohtadel, vabapalgalised või ajutiselt teotsemisele kutsutud; olla ametisse nimetatud või valitud, olgu vabatahtlikult ülesande juurde asunud või sunduslikult sinna kutsutud; olenemata sellest, kas neil on riigiteenistuse õigused või ei, kas nad kutsuti teotsema seatud korra kohaselt või korra vastaselt; siia alla käivad ka Riigikogu, linnavolikogu, maakonnakoogu, alevivolikogu ja vallavolikogu liikmed.

Teenistusalased süüteod on nähtud ette Kriminaalseadustiku viimases, s. o. 37 peatükis (sisaldab viiskümmend paragrahvi). Siinjuures tuleb märkida, et nimetatud peatükis ettenähtud süüteod moodustavad teenistusalaste süütegude raskema osa, siis kuuluvad riigi- ja omavalitsusteenijate poolt kordasaadetud rasked kuriteod, kuriteod ja arestiga ning rahatrahviga kuni 500 kroonini karistatavad üleastumised, kuna aga teenistusalaste süütegude kergem osa, s. o. kõrvalkaldumised ja eksimused riigiteenistuskorra vastu on nähtud ette Disttsiplinaarseadustikus ja kannavad nimetust distsiplinaarsüüteod (mille eest määratavad karistused on: märkus, noomitus, rahatrahv — ühest kroonist kuni süüdlase veerand kuu rahapalgani, ümberpaigutamine teisel asuvale teenistuskohale ja tagandmine teenistuskohalt).

Kriminaalseadustiku 37. peatüki ja Disttsiplinaarseadustiku 2. peatüki järele jagunevad teenistusalased süüteod peajoonetes kahte liiki, need on: võimulialdus ja võimutegevusetus (esinevad seadustikkudes mitmesugustes variatsioonides).

Enne kui asume lähemalt vaatlema eeltähendatud süütegusid, vaatame milles seisab riigi- ja omavalitsusteenijate poolt toimitavate kriminaal- ja disttsiplinaarideliktide erinevus.

Disttsiplinaarseadustiku § 1 järgi loetakse disttsiplinaarsüütegudeks need Kriminaalseadustikus mitteettenähtud riigi- ja omavalitsusteenistusalased väärted, mis on karistatavad Disttsiplinaarseadustiku 2. peatüki (§§14—28) järgi. Siit jääneb, et riigi- või omavalitsusteenijate poolt kordasaadetavad teenistuskohuste täitmise korra rikked (süüteo objekt-teenistusvahekord), samuti teenistusfunktsioonide seaduspärase teostamise korra rikked (süüteo objekt — õiglase kord)

moodustavad teenistusalase kriminaalidelikti, kui need juhud on nähtud ette Kriminaalseadustikus, kuna vastasel korral moodustavad disttsiplinaaridelikti.

Võttes aluseks teenistusalastes süütegudes väljenduvat kuritahtlust ja süüteo tagajärgi, on püütud teenistusalaseid süütegusid liigitada järgmistesse süüraskuse astmetesse: 1) ettevaatamatult korda saadetud, ilma tähtsa kahjuta; 2) ettevaatamatult korda saadetud ja sellest on järgnenud tähtis kahju; 3) tahtlikult korda saadetud, ilma tähtsa kahjuta; 4) tahtlikult korda saadetud ja sellest on järgnenud tähtis kahju või säärase kahju hädaoht; 5) omakasu tõukel korda saadetud, ilma tähtsa kahjuta; 6) omakasu tõukel korda saadetud ja sellest on järgnenud tähtis kahju või säärase kahju hädaoht.

Teenistusalased süüteod teises ja raskemates süüraskuste astmetes on nähtud ette Kriminaalseadustikus ja nende kordasaatjaid karistatakse kohtukorras, süüteo aga esimeses süüraskuse astmes (ettevaatamatult korda saadetud ja ilma tähtsa kahjuta valitsemiskorrale või riigi-, omavalitsuse või erahuvile) on nähtud ette Disttsiplinaarseadustikus ning nende kordasaatjaid karistatakse disttsiplinaarkorras.

Võimulialduse üldparagrahvidena esinevad Kriminaalseadustiku § 598 ja Disttsiplinaarseadustiku § 14, mis on tüübilised oma konstruktsiooni poolest kogu teenistusalastele süütegudele.

Kriminaalseadustiku § 598 järgi võimulialdus kui süütegu seisab riigi- või omavalitsusteenija poolt teenistuse alal tahtlikult või ettevaatamatult korda saadetud teos: 1) milliseks seadus või tema peale pandud ülesanded temale ei andnud õigust, või kuigi andis, kuid mille kordasaatmiseks siiski ei olnud seaduslikke põhjusi, 2) sellekohase võimu loata, kui seadusega nõuti sarnast luba.

Karistusena on nähtud ette arest mitte üle kuue kuu.

Kui võimulialdus saadeti korda tahtlikult ja sellest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsuse- või erahuvile või sarnase kahju hädaoht, või kui süüdlane tarvitas võimulialdusel vägivalda isiku kallal või karistatavat ähvardust, või kui võimulialdus saadeti korda omakasu tõukel, siis karistatakse süüdlast vangimajaga mitte üle kolme aasta. Kui aga sellest omakasu tõukel

Vallaomavalitsuste tulud 1933./34. a. a

Tulude nimetus	Harju		Järva		Lääne		Petseri		Pärnu	
	Kr.	%	Kr.	%	Kr.	%	Kr.	%	Kr.	%
1. Maksud:										
§ 1. Kinnisvaramaksu valla osa	84.728.—	17,28	60.347.—	20,84	63.159.—	19,71	22.376.—	11,35	59.886.—	16,17
§ 2. Kinnisvara lisamaks . . .	38.797.—	7,91	29.297.—	10,11	22.461.—	7,01	18.598.—	9,43	31.225.—	8,43
§ 3. Tulumaksu valla osa . . .	20.613.—	4,20	11.653.—	4,02	15.276.—	4,77	13.786.—	6,99	16.635.—	4,49
§ 4. Vallaomaval. maksud . . .	245.980.—	50,16	127.231.—	43,92	161.568.—	50,42	102.103.—	51,78	184.340.—	49,77
§ 5. Erimaksud dokumentidelt .	2.765.—	0,56	1.833.—	0,64	1.730.—	0,54	2.387.—	1,21	2.221.—	0,60
§ 6. Muud maksud	278.—	0,06	—	—	7.748.—	2,42	299.—	0,15	—	—
Kokku ptk. I	393.161.—	80,17	230.361.—	79,52	271.942.—	84,87	159.549.—	80,91	294.307.—	79,46
2. Valla varandused	9.606.—	1,96	4.448.—	1,54	3.694.—	1,15	576.—	0,29	7.242.—	1,96
3. Valla kapitalid	2.494.—	0,51	1.380.—	0,48	3.177.—	0,99	1.103.—	0,58	2.793.—	0,73
4. Valla asutised	8.198.—	1,66	9.933.—	3,43	3.691.—	1,16	1.795.—	0,91	4.333.—	1,17
5. Valla ettevõtted	1.670.—	0,34	350.—	0,12	3.782.—	1,18	738.—	0,37	256.—	0,07
6. Üldkulude tasu	11.865.—	2,42	6.536.—	2,25	2.122.—	0,66	3.595.—	1,82	7.452.—	2,01
7. Üldtoetused	4.580.—	0,93	600.—	0,20	—	—	—	—	1.000.—	0,27
8. Mitmesugused tulud	13.700.—	2,79	8.008.—	2,76	4.872.—	1,52	21.619.—	10,96	12.441.—	3,36
Korralised tulud kokku	445.214.—	90,78	261.616.—	90,30	293.280.—	91,53	188.975.—	95,84	329.824.—	89,06
Erakorralised tulud	45.181.—	9,22	28.083.—	9,70	27.130.—	8,47	8.203.—	4,16	40.550.—	10,95
Tulude kogusumma	490.395.—	100	289.699.—	100	320.410.—	100	197.178.—	100	370.374.—	100
Kulude nimetus										
1. Vallavolikogu	8.815.—	1,95	7.618.—	2,79	8.117.—	2,73	11.700.—	5,64	8.931.—	2,57
2. Vallavalitsus	133.390.—	29,51	83.531.—	30,56	99.669.—	33,49	84.976.—	40,93	111.378.—	32,02
3. Sotsiaal-administratsioon . . .	5.737.—	1,27	3.890.—	1,42	6.193.—	2,08	5.311.—	2,56	5.711.—	1,64
4. Heakord	9.843.—	2,18	4.300.—	1,57	3.213.—	1,08	3.417.—	1,65	6.111.—	1,76
5. Haridus	120.566.—	26,67	76.266.—	27,91	81.409.—	27,35	67.331.—	32,43	74.985.—	21,56
6. Hoolekanne	83.868.—	18,52	53.966.—	19,75	45.769.—	15,83	16.455.—	7,93	72.999.—	20,99
7. Valla ettevõtted	1.459.—	0,32	7.—	0,00	2.522.—	0,85	500.—	0,24	136.—	0,04
8. Valla üldvarandused	3.726.—	0,82	724.—	0,26	2.624.—	0,88	261.—	0,13	2.072.—	0,60
9. Valla kapitalid	3.353.—	0,74	1.946.—	0,71	3.887.—	1,31	50.—	0,02	2.758.—	0,79
10. Laenu ja protsentide tasumine	26.078.—	5,77	8.885.—	3,25	13.156.—	4,42	1.878.—	0,90	16.004.—	4,60
11. Mitmesugused kulud	8.412.—	1,86	4.963.—	1,82	7.210.—	2,42	6.873.—	3,32	6.842.—	1,96
12. Tagavarasumma	—	—	314.—	0,12	—	—	1.243.—	0,60	—	—
Korralised kulud kokku	405.065.—	89,61	246.410.—	90,16	273.769.—	91,99	199.995.—	96,34	307.927.—	88,53
Erakorralised kulud	46.964.—	10,39	26.873.—	9,84	23.825.—	8,01	7.603.—	3,66	39.857.—	11,47
Kulude kogusumma	452.029.—	100	273.283.—	100	297.594.—	100	207.598.—	100	347.784.—	100

ja kulude kokkuvõtteid annete järele.

Saare		Tartu		Valga		Viljandi		Viru		Võru		Kokku	
Kr.	%	Kr.	%	Kr.	%	Kr.	%	Kr.	%	Kr.	%	Kr.	%
33.552.—	15,71	108.223.—	14,78	25.970.—	16,72	97.938.—	23,22	103.737.—	18,43	54.210.—	15,71	714.126.—	17,42
18.922.—	8,86	50.881.—	6,95	12.722.—	8,19	—	—	53.215.—	9,46	23.491.—	6,81	299.609.—	7,31
11.137.—	5,22	27.644.—	3,77	5.388.—	3,47	14.945.—	3,54	22.401.—	3,98	19.131.—	5,54	178.609.—	4,36
105.557.—	49,41	318.304.—	43,47	75.096.—	48,34	178.992.—	42,45	272.138.—	48,36	173.885.—	50,39	1.945.194.—	47,46
859.—	0,40	3.852.—	0,53	933.—	0,60	1.829.—	0,43	2.640.—	0,47	2.404.—	0,70	23.453.—	0,57
—	—	653.—	0,09	25.—	0,02	10.943.—	2,60	—	—	—	—	19.946.—	0,49
170.027.—	79,60	509.557.—	69,59	120.134.—	77,34	304.647.—	72,24	454.131.—	80,70	273.121.—	79,15	3.180.937.—	77,61
893.—	0,41	14.701.—	2,01	6.390.—	4,11	11.893.—	2,82	9.189.—	1,63	10.672.—	3,09	79.304.—	1,93
864.—	0,41	7.255.—	0,99	2.724.—	1,75	4.412.—	1,05	9.913.—	1,77	1.915.—	0,56	38.030.—	0,93
1.560.—	0,73	8.747.—	1,19	2.093.—	1,35	6.752.—	1,60	6.264.—	1,11	4.130.—	1,20	57.436.—	1,40
108.—	0,05	3.414.—	0,47	—	—	550.—	0,14	1.247.—	0,22	120.—	0,03	12.235.—	0,30
3.675.—	1,72	17.959.—	2,45	2.168.—	1,39	6.457.—	1,54	13.877.—	2,47	7.416.—	2,15	83.122.—	2,03
702.—	0,33	—	—	—	—	536.—	0,13	1.249.—	0,22	159.—	0,03	8.826.—	0,22
7.843.—	3,67	28.434.—	3,88	11.919.—	7,68	23.766.—	5,63	42.565.—	7,56	15.583.—	4,52	190.750.—	4,65
185.672.—	86,92	590.067.—	80,58	145.428.—	93,62	359.013.—	85,14	538.435.—	95,68	313.116.—	90,73	3.650.640.—	89,07
27.937.—	13,08	142.197.—	19,42	9.907.—	6,38	62.675.—	14,86	24.280.—	4,32	31.995.—	9,27	448.138.—	10,93
213.609.—	100	732.264.—	100	155.335.—	100	421.688.—	100	562.715.—	100	345.111.—	100	4.098.778.—	100
6.662.—	3,37	17.616.—	2,52	4.147.—	2,89	10.709.—	2,80	15.604.—	3,17	10.879.—	3,26	110.798.—	2,90
60.052.—	30,33	216.916.—	30,98	54.616.—	38,11	125.949.—	32,96	165.233.—	33,60	127.405.—	38,22	1.263.115.—	33,00
2.722.—	1,37	10.312.—	1,47	3.822.—	2,67	6.756.—	1,77	8.654.—	1,76	6.932.—	2,08	66.040.—	1,73
4.066.—	2,05	15.789.—	2,25	2.393.—	1,67	4.268.—	1,12	16.516.—	3,36	6.998.—	2,10	76.914.—	2,01
54.308.—	27,43	134.536.—	19,21	28.387.—	19,81	83.860.—	21,95	136.829.—	27,82	66.351.—	19,90	924.828.—	24,17
27.344.—	13,81	94.828.—	13,54	30.261.—	21,11	59.367.—	15,54	72.297.—	14,70	58.212.—	17,46	615.184.—	16,07
—	—	1.223.—	0,17	—	—	—	—	1.059.—	0,22	122.—	0,03	7.028.—	0,18
1.582.—	0,80	3.749.—	0,54	1.949.—	1,36	2.578.—	0,67	10.766.—	2,19	3.214.—	0,96	33.245.—	0,87
1.669.—	0,84	13.166.—	1,88	253.—	0,18	3.290.—	0,86	5.223.—	1,06	1.263.—	0,37	36.858.—	0,96
4.757.—	2,40	32.022.—	4,57	3.837.—	2,68	11.865.—	3,10	29.306.—	5,96	13.578.—	4,07	161.366.—	4,22
7.537.—	3,81	19.068.—	2,73	4.368.—	3,04	10.473.—	2,74	8.860.—	1,80	6.810.—	2,07	91.416.—	2,39
6.—	0,00	54.—	0,01	209.—	0,14	—	—	—	—	—	—	1.826.—	0,04
170.705.—	86,21	559.279.—	79,87	134.242.—	93,66	319.115.—	83,51	470.347.—	95,64	301.764.—	90,52	3.388.618.—	88,54
27.308.—	13,79	140.920.—	20,13	9.083.—	6,34	62.996.—	16,49	214.444.—	4,36	31.589.—	9,48	438.462.—	11,46
198.013.—	100	700.199.—	100	143.325.—	100	382.111.—	100	491.791.—	100	333.353.—	100	3.827.080.—	100

kordasaadetud võimulialdusest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrade, riigi-, omavalitsuse- või erahuvile või sarnase kahju hädaoht, siis karistatakse süüdlast vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Distsiplinaarseadustiku § 14 järgi võimulialdus seisab riigi- või omavalitsusteenija poolt teenistuse alal korda saadetud teos: 1) milleks tal seaduse järgi või temale pandud ülesande kohaselt õigust ei olnud või kuigi oli, kuid teo kordasaatmiseks siiski puudusid seaduslikud põhjused, 2) ilma vastava võimu loata, kui seaduses nõuti säärast luba. Karistusena on nähtud ette noomitus või rahaträhv, kui võimulialdus saadeti korda ettevaatamatuse tõttu ja kui sellest ei järgnenud tähtsat kahju valitsemiskorrade, riigi-, omavalitsuse- või erahuvile.

Mõlemad paragrahvid on vormulatsioonilt väga laiaulatuslikud, mispärast neile järgnevad otsekohe nii öelda vabandavad paragrahvid (KrS § 599 ja DS § 15), mille järele ei loeta karistatavaks võimulialduseks riigi- või omavalitsusteenija poolt mõnedel erakorralistel asjaoludel korda saadetud teenistusalast tegu, milleks seadus või nende peale pandud ülesanded ei annud neile õigust, mis aga olid hädatarvilikud riigi huvides või mida asja tungivuse pärast kuni selleks loa saamiseni ei võidud lükata edasi nähtava hädaohuta või kahjuta teenistushuvile.

Võimutegevusetuse üldparagrahvidega esinevad Kriminaalseadustiku § 601 ja Distsiplinaarseadustiku § 16. Kriminaalseadustiku § 601 järgi võimuteostamatus kui süütegu seisab selles, kui riigi- või omavalitsusteenija, kes oli kohustatud seadusega, temale pandud ülesande või oma teenistuse iseloomu põhjal ära hoidma või katkestama kahju, mis ähvardas valitsemiskorda, riigi-, omavalitsuse- või erahuvi, hoolimata oma teenistuskohusest ei võtnud tarvitusele abinõusid või ei teinud tegusid, millega sarnast kahju oleks võidud ära hoida või katkestada.

Karistusena on nähtud ette arest mitte üle kuue kuu, kui võimutegevusetus saadeti korda tahtlikult või ettevaatamatult ja sellest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrade või riigi-, omavalitsuse- või erahuvile. Kui eeltähendatud võimutegevusetus saadeti korda tahtlikult ja sellest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrade, riigi-, omavalitsuse- või erahuvile või sarnase kahju hädaoht, või saadeti

korda omakasu tõukel, siis karistatakse süüdlast vangimajaga mitte üle kolme aasta. Kui aga omakasu tõukel kordasaadetud võimutegevusetusest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrade, riigi-, omavalitsuse- või erahuvile või sarnase kahju hädaoht, siis karistatakse süüdlast vangimajaga mitte üle kuue aasta. Samade karistuste alla ning samadel alustel langeb riigi- või omavalitsusteenija, kes süüdlane selles, et ta hoolimata oma teenistuskohusest ei võtnud tarvitusele abinõusid või ei teinud tegusid raskete kuritegude või kuritegude jälitamiseks või seadusjõusse astunud kohtumääruste või otsuste täideaatmiseks kriminaal-, administratiiv- või tsiviilasjus.

Sunnitöö karistuse vääriliseks on arvatud kaks võimutegevusetuse süütegu: 1) võimutegevusetus seaduse väljakuulutamise, teadaandmise või maksmapaneku puhul, kui see sündis omakasu tõukel ja sellest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrade, riigi-, omavalitsuse- või erahuvile või sarnase kahju hädaoht (KrS § 602 viimase lõike järele karistatakse süüdlast sunnitööga mitte üle kaheksa aasta); 2) abinõude mittetarvitamine kõrgema riigivõimu vastu kordasaadetud raske kuriteo ärahoidmiseks või katkestamiseks riigi- või omavalitsusteenija poolt, kellele teada olid tõendused selle kuriteo kohta ja kes oma teenistuse iseloomu tõttu kohustatud olid seda süütegu ära hoidma või katkestama (KrS § 605 viimase lõike järgi karistatakse süüdlast sunnitööga mitte üle kaheksa aasta).

Distsiplinaarseadustiku § 16 annab võimutegevusetusele samasuguse definitiooni kui Kriminaalseadustiku § 601, erinevus seisab aga võimutegevusetuse toimirvisiis ja tagajärgedes, mis annavadki süüteole distsiiplinaarse iseloomu.

Karistusena on nähtud ette noomitus või rahaträhv, kui võimutegevusetus toimus ettevaatamatuse tõttu ja kui sellest ei järgnenud tähtsat kahju valitsemiskorrade, riigi-, omavalitsuse- või erahuvile.

Ümberpaigutamise teisel asuvale teenistuskohale või paigutamise ajalamaale teenistuskohale või tagandamisega teenistuskohalt karistatakse riigi- või omavalitsusteenijat, kes hoolimata oma teenistuskohusest ei võtnud tarvitusele abinõusid seaduse väljakuulutamiseks, teadaandmiseks või maksmapanemiseks, kui see võimutegevusetus toimus ettevaatamatuse tõttu ja kui sellest ei järgnenud

tähtsat kahju valitsemiskorrale, riigi- omavalitsuse- või erahuvile (DS § 17.

Nagu eeltoodust nähtub, on võimulikkuse ja võimutegevusetuse süüteod Kriminaal- ja Distsiplinaarseadustiku järgi peajoonetes ühetaolised ja nende kvalifit-

seerimine ühe või teise seadustiku järgi oleneb asjaoludest, kas süütegu on saadetud korda tahtlikult või ettevaatamatult ning kas ettevaatamatult kordasaadetud süüteole järgnev kahju on tähtis või vähetahtis.

Meie valdade majanduslised alused.

Ott Vellner.

Viimasel ajal on päevakorrale kerkinud omavalitsuste abistamise küsimus, sest paljud omavalitsused on sattunud majanduslistesse raskustesse ning järjekord on jõudnud isegi vallaomavalitsusteni. Et saada ülevaadet meie valdade majanduslistest alustest katsume käesolevaga selgitada seda küsimust, puudutades valdade tulusid ja kulusid ning analüüsi-des bilansse.

Vaadeldes valdade viimaste aastate tulude laekumist, siis näitavad need järjest kahanemise tendentsi, kusjuures viimase eelarveaasta tulud moodustavad ainult 60% 1930/31. a. tuludest. Maksudest saadud tulud, millised annavad 80% üldtuludest on suurenenud peamiselt kinnisvaramaksu osad. Kui 1930/31. a. eelarveaastal kinnisvaramaksud moodustasid 7,8% üldtuludest, siis viimasel eelarveaastal on see protsent juba tõusnud ligikaudu 25-le. Kuigi 1932. a. muudeti kinnisvaramaksu korraldust, millise alusel riik enam kinnisvaramaksust tulusid ei saa vaid need langevad pooleks maa- ja vallaomavalitsuste vahel, on siiski tõusu suhe ligikaudu 50%. Enam-vähem samale tasemele on jäänud tulud tulumaksust ja dokumentidelt. Languse tendentsi avaldavad aga järjest vallaomavalitsusmaksud alanedes 60% 50-le, millistest suurima tulu annab isikumaks, milline annab ligikaudu 37% valdade üldtuludest. Omavalitsusmaksudest annavad suuremaid tulusid veel maks ärilistelt tööstusettevõtelt ja viina ostulubade asemaks ning viivitustrahvid maksudelt, kuna maksud aurumasinatelt, mootoritelt, jalgratastelt, veoäripidajatelt, sõiduhobustelt, tõldadelt ja dokumentidelt ei moodusta kuigi suurt osa üldtuludest. Samuti on vähenenud suuresti tulud kapitalidest, varandustest, asutustest ja ettevõtetest, andes ainult ligikaudu 4% üldtuludest. Vähest suure-

nemist näitavad ka tehtavad laenud.

Kuivõrd valdade tulud olenevad valla elanikkude arvust, siis selleks alljärgnev näide. 1932/33. eelarveaastal sai Pakri vald tulusid üldsummas kr. 1.336, kuid samal ajal tõusid need Põltsamaa vallal kr. 49.943. Elanikke oli sel ajal Pakris 354 ja Põltsamaal 3159. Seejuures moodustasid Pakri vallas tulud isikumaksust umbes 73% üldtuludest. Mis puutub tulu suurusesse arvestatult ühe elaniku kohta, siis tuli samal eelarveaastal Vormsi vallas tulusid 1 elaniku kohta 223 snt., kuid Luunja vallas 2.032 senti. Kahekümneskahes vallas ulatusid tulud ühe elaniku kohta üle 1.000 senti.

Mis puutub tuludesse maksudest, siis on see suurem kehvemates maades, kuid seetõttu aga muud tulud omakorda suuremad jõukamates. Eriti paistavad välja paljudes valdades saadud tulud vallavarandustest, kapitalidest ja ettevõtetest, millised moodustavad üldtuludest küllaldaselt suure suhtelise osa. Näiteks Sõmeru vald Virumaal on saanud tulusid kapitalidest 1933/34. eelarveaastal 11,6% üldtuludest.

Ülemannes kulude käsitlusele näeme sama vähenemistendentsi, kusjuures üksikutes kululiikides liig suuri hüppeid pole. Tõusnud on kulud peamiselt valla-valitsuse sotsiaadministratsiooni (valla-kohus ja arestikamber) ja hoolekande alal, kuid vähenenud hariduse, vallavaranduste remondi ja valla võlgade aladel. Viimase kululiigi alanemine on tingitud peamiselt mitte võlaprotsentide vähenemisest vaid kapitalivõlgade tasumiste vähenemisest.

Paranenud on viimastel aastatel vahekorrad üle- ja puudujääkides. Aasta-aastalt on vähenenud puudujäägid ja katsutakse tagasihoidliku kulude tegemisega tulu-kulu vahekorda parandada. Kui veel 1932/33. eelarveaastal puudujäägiga lõpe-

tasid majandusaasta 54 valda, kusjuures puudujäägi kogusumma ulatus kr. 33.506, siis 1933/34 eelarveaastal tuli puudujääk ette 48 valla juures, kuid seejuures tõsis puudujääk üldsummas kr. 39.508-le. Ainukeseks maakonnaks, kus kõik vallad töötasid puudujäägita osutus Virumaa, kus 40 vallast andsid ülejääki 1933/34. eelarveaastal 36 valda, kuid tasakaalustasid 4 valda. Suhteliselt puudujäägiga arvukamaid valdu leidub peamiselt Petseri-, Järva-, Valga- ja Võrumaal. Petserimaal asuvast 11 vallast lõpetasid aruandeaasta puudujäägiga 6 valda (eelmisel aastal ka 6), kusjuures puudujääk kogusummas tõsis kuni 13.293 kroonini. Teistes maades on need märksa vähemad ja ulatuvad ainult tuhandetesse kroonidesse. Kuna samal ajal ülejäänud 5 Petserimaa valda on annud ülejääki ainult kr. 4.869.32 suuruses, siis on maakondline puudujääk kr. 8.423.96. Suurima ülejäägi on annud Virumaa kr. 69.219.14 suuruses summas, seega püsid ikkagi esireas, kuigi 1932/33. a. ülejääk osutus vähesel arvul suuremaks. Sellele järgnevad Harju-, Viljandi-, Tartu-, Pärnu-, Lääne- ja teised maad.

Mis puutub eelarvete täitmisesse, siis on pea kõikides maades enam-vähem normaalsed ja eelarves ettenähtud summad ületavad ainult vähesel määral saadud tulused, juurearvatult ka saada jäänud tulud. Rohkemal määral eelarves ettenähtud tulused on olnud ainult Tartumaal. Seega on muutumas eelarved enam-vähem reaalsed, kuna nende koostamisel on arvestatud tagasihoidlikumalt tuludekulude kalkuleerimist, edasikestnud majandusliku olukorra halvenemist. Tuntuvalt on siin ka kaasa aidanud 1932/33. eelarveaastal maksmapandud uus arvepidamiskord, milline ülesseadis karmimad määrad. Tuntuvalt on tagasi läinud saadaolevate tulude (deebitorid) kogusumma. Nii ulatus see 1933/34. ainult kr. 779.550, kuna aga sellevastu eelmisel aruandeaastal saadajäänud tulused oli 1.559.000 kr. suuruses. Nimetatud summast 1933/34. aruandeaastal saadajäänud tulude kogusumma ulatub kr. 449.126. Suuremal määral saadajäänud tulused oli Harju-, Viru-, Tartu-, Võru- ja Petserimaal. Petserimaal moodustavad nimetatud summad ligikaudu $\frac{1}{3}$ saadud tulude summast ning kui juure arvata ka veel eelmiste aruandeaastate saadajäänud tulud, siis ulatub kogusumma kr. 130.087-le, kuid 1933/34. eelarveaasta tulused oli kalkulee-

ritud ainult kr. 213.127 suuruses ning tegelikult laekus sellest kr. 197.178 suurune summa. Tahtmatult tuleb Petserimaal kustutada suuremal määral saamatajäänud tulused, sest nende laekumine sarnases ulatuses pole niikuinii mõeldav.

Siirdudes vallavalitsuste bilansside analüüsimisele, siis näeme, et üldine bilansi summa aasta-aastalt on tõusnud, nii oli 1932. a. nimetatud summa 17,8 miljoni krooni. Viimasel aastal on bilansi summa vähenenud ainult Virumaal. Peatudes valdade omakapitalide juures peame märkima, et need moodustavad 1934. a. 81,3% passivast, kuna 1932. a. oli 80,0% ja 1932. a. 78,0%. Seega on valdade omakapitalides püsiv tõusutendents. Lõviosa omakapitalidest sünnitavad varanduste kapitalid, tervelt 87%, kusjuures see 1934. a. tõsis 13,4 milj. kroonile. Omakapitalide kogusumma samal ajal oli 15,4 milj. krooni. Ülejäänud osa omakapitalidest moodustasid vabad omakapitalid. Siia kuuluvad tagavara- ja erikapitalid, magasiviljakapital ja eelarvelised ülejäägid. Vaadeldes valdade tagavarakapitalide seisukorda 1934. a., siis näeme, et paljudes valdades puuduvad need veel. Ülemaaliselt puuduvad tagavarakapitalid 57 vallal, seega ligikaudselt $\frac{1}{5}$ valdadel. Erandi moodustab teistest maadest Viljandimaa, kus pole ühtegi valda ilma tagavarakapitalita, kuid teistes maades puuduvad need arviliselt valdadel alljärgnevalt: Harju — 11 v., Viru — 2 v., Järva — 1 v., Lääne — 2 v., Saare — 2 v., Pärnu — 9 v., Tartu — 18 v., Valga — 4 v., Võru — 4 v. ja Petseri — 4 v. Seega suurema protsendiline puudumine Petseri- ja Tartumaal. Vallavalitsuste arvepidamiskorra järele nõutud 25% suurused tagavarakapitalid viimase aasta eelarve korraliste kulude kogusummast on olemas umbes 139 vallal. Üle 50% valdadest omavad nõuetud tagavarakapitali Saare-, Viljandi- ja Võrumaal, kuna teistes maades on neid vähemal määral, kusjuures suhteliselt kõige vähem tagavarakapitali omavad Valgamaa vallad. Valgamaal asuvast 19 vallast omavad nõuetud suuruses tagavarakapitali ainult kolm valda. Tagavarakapitale üldsummas on valdadel kr. 788.905 suuruses summas, kusjuures suurima tagavarakapitali üldsumma omab Virumaa (176.761 krooni), moodustades 7,2% passivast.

Erikapitale, milliste hulka kuuluvad hoolekande-, kooli-, toitlus-, materjalide-

ja muud erikapitalid, on valdadel kogusummas kr. 590.745 ulatuses. Suhteliselt suurimad erikapitalid omavad Viru-, Tartu- ja Valgamaa vallad. Kõige väiksema erikapitali summa on Järvamaal (kr. 12.669.93) ja suurim Tartumaal (kr. 172.929.55). Magasiviljakapitale ei oma Harju- ja Petserimaa vallad. Teiste maade vallad omavad neid arvuliselt alljärgnevalt: Viru — 3 v., Järva — 1 v., Lääne — 1 v., Saare — 2 v., Pärnu — 4 v., Viljandi — 1 v., Tartu — 13 v., Valga — 5 v. ja Võru — 2 v., seega kokku 32 valda. Nimetatud kapitali kogusumma ulatub 96.515 kroonile, milline moodustab ainult umbes 0,6% omakapitalide üldsummast. Suhteliselt suurima magasiviljakapitali omab Valgamaa, millele järgnevad Tartumaa ja Virumaa. Kõige väiksem nimetatud kapitali summa on Järvamaal — kr. 243, kuid suurim Tartumaal — kr. 47.230.

Tagasi tulles tagavara- ja erikapitalide käsitleluse märgiks siinjuures, et paljudel valdadel tõusevad nimetatud kapitalide kogusummad üle 10.000 krooni. Sarnaseid valdu leidub peamiselt Viru- ja Tartumaal, kummagis 8 valda. Üleriikliselt on aga neid kakskümmend neli.

Mis puutub eelarvelistesse ülejääkidesse, kusjuures arvestatud on 1933/34. aruandeaasta kui ka eelmiste aastate ülejäägid, siis annavad need kr. 515.886 suuruse kogusumma. Ligikaudu $\frac{1}{5}$ nimetatud summast moodustab Virumaa valdade ülejäägid, kusjuures see summa ulatub 136.236.90 kroonile. Teistes maades ei küüni need sajatuhande krooni piiridesse.

Kokkuvõetult moodustavad vabad omakapitalid ligikaudu 2 milj. kroonise summa. Seega umbes 10% passivast. Suurima vabad omakapitalid omavad Virumaa vallad, tervelt 417.003 krooni suuruses, milline moodustab 17% passivast. Siinkohal märgiks aga, et omakapitalide käsitlelusele pole arvestatud nendest antud laenudega nii eelarvetele kui ka vallaelanikkudele. Kuna laenud vallaelanikkudel ei moodusta olulist summat, siis need omakapitalid suurt ei vähenda, kuid eelarvetele antud laenude juures peatume eel-pool.

Vaadeldes valdade laenukoormist, siis peame märkima, et võrreldes eelmise aastaga on 1934. a. üldlaenusumma vähesel määral vähenenud. Kui 1932. a. oli valdadel üldsummas laene 2.671.695 krooni suuruses, siis on need vähenenud 1934. a.

2.587.184 kroonile. Kuigi vähenemine on väikene, kuid siiski tähelepanu väärib. Laenud moodustavad umbes 13,7% üldpassivast, kusjuures Petserimaal ainult umbes $\frac{1}{18}$, kuid Harju- ja Saaremaal umbes $\frac{1}{5}$ passivadest. Arvuliselt väiksem laenukoormis on Petserimaal, kus see summa ulatub ainult 25.675 kroonisse. Kuid suurim on Harjumaal ning nimetatud summa tõuseb seal 504.713 kroonile. Üldlaenusummast lõviosa sünnitavad riiklised laenud, moodustades 71,6% laenude üldsummast.

Laenude kogusumma moodustavad:	
riiklised laenud	1.852.150 kr.
eralaeenud	619.392 „
laenud erikapitalidest	115.642 „

Kokku 2.587.184 kr.

Suurim riikline laenusumma on Harjumaal valdadel ja nimelt kr. 391.438 summa suuruses, kusjuures eralaene on 101.649 krooni ulatuses. Suurim eralaenude hulk on Tartumaal ja tervelt 129.303 kr. ulatuses, sealjuures riiklisi laene 221.643 kr. suuruses. Kõige väiksem riikliste kui ka eralaenude summa on Petserimaal, seejuures esimesi 20.875 kr. ja teisi 4.800 kr. ulatuses. Erikapitalide laene Petserimaal aga üldse pole.

Käsitelles laenukoormist laenusumma suurusrühmade järele, siis selgub, et arvestuse alla võetavaist 370 vallast on

ilma laenudeta	153 valda
omavad laenu kuni 1.000 kr.	
suuruses	33 „
laenu 1.000—5.000 kr.	64 „
„ 5.000—10.000 „	32 „
„ 10.000—50.000 „	84 „
„ üle 50.000 „	4 „

Ilma laenudeta valdu leidub Harjumaal — 19, Virumaa — 12, Järvamaal — 8, Läänemaal — 15, Saaremaal — 5, Pärnumaal — 17, Viljandimaal — 17, Tartumaal — 23, Valgamaal — 10, Võrumaal — 15 ja Petserimaal — 9. Seega laenudega kõige vähemal arvul on koormatud Petserimaa vallad, kus olemasolevast 11 vallast on ilma laenudeta 9 valda. Sellele järgnevad Valga- ja Viljandimaad, kuid suurima arvu laenukoormatise on Virumaa. Laenude suurusrühmas 10.000—50.000 kr. moodustavad peamiselt Harju-, Viru-, Lääne-, Saare-, Pärnu-, Tartu- ja Võrumaa vallad. Seejuures on sarnaseid valdu Harju — 11, Viru — 12, Lääne — 8, Saare — 7, Pärnu — 10, Tartu — 15 ja

Võrumaa — 11. Mis puutub viimasesse suurusrühma, siis kuuluksid sinna alljärgnevad vallad: Harjumaalt — Kõnnu v. kr. 151.659 ja Rapla v. kr. 61.464, Virumaalt Püssi v. kr. 86.171 ja Viljandimaalt Olustvere v. kr. 63.180 suuruste võlgadega.

Et kõikide nende valdade varandusliste ja majandusliste analüüs viiks pikale, siis peatume ainult Püssi valla juures, kuna Kõnnu vald on juba maksuvõimetuks jäänud ning saneerimisel.

Püssi valla võlad koosnevad peamiselt riiklistest võlgadest, sest eralaene on ainult kr. 3.482 ulatuses. Valla 1933/34. aruandeaasta tulude kogusumma võrdus 23.977 kroonile. Omakapitali on nimetatud vallal ainult 1.339 krooni ulatuses, kuigi varanduse väärtus nii kinniskui vallasvara näol ulatub 131.948 kroonile. Samal aruandeaastal on kulutatud laenude ja protsentide tasumiseks 2.884.97 krooni, kusjuures maksta on jäänud 500.— krooni. Kogusummas on seega nimetatud kulutusi 3.384.97 krooni suuruses. Seega on vallal kulud laenude ja protsentide tasuks 14,1% aasta tuludest. Tahes-tahtmatult on vald sunnitud koormama omi maksnikke suurimate maksumääradega, mis seadusliselt lubatud, et

hankida hädavajalisi tulusid kulude katteks.

Et aga käesoleval korral viiks kõikide sarnaste võlgadega koormatud valdade üksikasjaline käsitlemine pikale, siis peame piiritlema ainult eeltooduga. Kuid kuna sellaseid valdu leidub küllaldaselt, tuleks lähemas tulevikus kõikide valdade bilansid läbi analüüsida, et saada üleriiklist ülevaadet.

Lõppkokkuvõttes võiks tähendada, et meie valdade majanduslised alused suurematel osadel valdadest on pealiskaudsel vaatlusel kaunis kindlad, on püütud kohaneda üldise majandusliku konjunktuuriga, piirates seejuures kulutusi, milledest olenevalt on ka vähenenud tulud maksudest. Samuti on muutunud enam-vähem reaalselt eelarvet ja suhteliselt liigsuuri kõrvalekaldumisi eelarvete võrdlusele aruannetega pole olnud. Kuid paratamatult tuleb riigivalitsusel osa valdadest võtta kindlama kontrolli alla, võimaldades neile pikaajalist odavaprotsendilist laenu ja järjekindlalt teostades kontrolli kulude kui ka tulude eelarvete ja aruannete alal. Seega hoiduksime teiste valdade majanduslistesse raskustesse sattumise hädahohust, millisest olukorrast väljapääsemine saneerimiste teel on palju raskem.

Vallaomavalitsuste ülesandeid tulekaitse alal.

Tulekaitse korraldus Eestis lasub suuremalt osalt vabatahtlikutel tuletõrjeühingutel. Kuid suured kohustused lasuvad sealjuures ka omavalitsustel, kes tulekaitse hädahoju eest on mitmeti tehtud vastutavaks.

Tuletõrje seaduse (RT nr. 72/73 — 1924. a.) on omavalitsustele pandud mitmesugused kohustused, mis asjaosaliste vahel sagedasti lahkarvamisi on esiletoonud. Püüan seetõttu omavalitsuste ja tuletoorjehahekorra ja ülesannetest ülevaate anda — seadusnormide seisukohalt.

Seaduse § 3 järele asutatakse omavalitsuse tuletoorje tarviduse järgi. Omavalitsuse tuletoorje asutamine on vallale sunduslik, kui valla piires ei ole vabat. tuletoorje ühingu, (siit näeme, et vallale on tuletoorje üksuste ellukutsumine ja kustutusvahendite muretsemine kohustuslik) ja vabaneb sellest ainult siis, kui on olemas juba vabat. tuletoorje ühes tarvilik-

kude kustutusabinõudega. Sama sead. § 4 järgi määrab vald toetust vabat. tuletoorje ülespidamiseks ja kustutusabinõude muretsemiseks vähemalt ¼% oma kulude eelarvest. See toetuse määr on võrdlemisi väike, kõikides 10—30 kr. piires, kuid vallad arusaades tuletoorje vajadusest, pealegi kui ühingu alal alles veel asutamisaastates, määravad ühingu teele sageli tunduvalt suuremaid toetusi.

Pritside ja meeskonna veokulud tulekahjule ja kütte jne. kulud vabat. tuletoorje ühingu teele tasub maal vallaomavalitsus eelarve piires — sead. § 8 põhjal. Tasu maksetakse vallavolikogu poolt määratud takside põhjal (§ 18). Selles küsimuses tekib sagedasti arusaamatusi eriti siis, kui tasu nõudjana esineb naabri valla tuletoorje ühing, kes tulekahjule on ilmunud ise ehk kutsutud sinna. Siin tuleb omavalitsusel tähelepanna, et suurema tulehädahoju korral on politseil, tuletoorje

peamehel ehk tema asemikul sead. § 22 põhjal õigus teiste omavalitsuste piirkondades asuvaid tuletõrjekomandosid tarvilisel arvul appi kutsuda. Kutse võib loomulikult olla kas kirjalik, suusõnaline või telefoniga. Kui teise omavalitsuse piirkonnas asuv tulet. komando on ilmunud § 22 seatud korras tulekahjule, siis tuleb veo jne. kulud tasuda omavalitsusel vastuvaidlemata. On aga teise piirkonna komando ilmunud tulekahjule ilma kutseta, eriti aga kui selleks vajadus puudus, siis ei ole ka seaduslikku alust tasu nõudmiseks. Kui aga ilmumiseks tulekahjule oli tõsine vajadus, kuigi ilma (§ 22) kutseta, siis välja minnes otstarbekohasuse seisukohast, tuleb omavalitsusel ka siis kulud tasuda, pealegi kui need kulud valla eelarvet suurt ei koorma.

Tuletõrje seaduse § 7 järgi valib vallavolikogu oma kestvuseks esitaja kohaliku tuletõrje ühingu juhatusse. Sellega on omavalitsuse ja tuletõrje vahel kindel side. Kui on ühes omavalitsuse piirkonnas mitu ühingut või iseseisvat tuletõrje komandot (mitte pritsi jaoskondi), siis valib valla volikogu, sead. § 9 põhjal, tuletõrje ühingute või komandode ettepanekul ühise tuletõrje juhataja (harilikult ühe peamehe), kellele siis tulekahju juures kõik meeskonnad alluvad.

Iga asutatava vabatahtliku tuletõrje ühingu asutamiseks ja registreerimiseks on sead. § 6 järele tarvilik vallavolikogu nõusolek. Sagedasti vallavolikogud annavad nõusolekuid uute ühingute asutamiseks, kui juba enne valla piires tegutsesid tulet. ühingud. Siin tuleb tingimata uute asutamist pidurdada, sest mitmed ühingud ühe valla piires vaid killustavad jõulist tuletõrje arenemist ja nende kaasteks on pea alati tülid ja elujõuetus. Edasi on Siseministril õigus vallavolikogu ettepanekul sead. § 15 põhjal vabat. tuletõrje tegevust lõpetada. Kui mitmed ühingud ühe valla piires on kas elujõuetud ehk omavahel riius, siis sarnased ettepanekud on alati soovitatavad.

Tuletõrje ühingute ja tuletõrje abinõude ülevaatusel leitud puudustest teatatakse kohe vallavalitsusele (Sisem. juhtn. § 2 RT nr. 73/74 — 1925. a.). Viimane on kohustatud hoolitsema, et leitud

puudused tuletõrje ühingu kõrvaldaks. Sama määruse § 8 põhjal on kohustatud vallavalitsuse elanikkudele teatavaks tegema alarmeerimise viisi tulekahju korral ja hoolitsema, et külades majadel ja aedadel asetseksid sildikesed, kus asuvad tuletõrje vahendid ning et igal majapidamises oleks maavolikogu (maavalitsuse) poolt vastuvõetud sundmääruses ettenähtud tuletõrje abinõud nagu veevaat, pootshaagid, redelid, raudkang, lokulaud. Tuletõrje vahendite nimekiri (pritsid, hüdropuldid) ühes nende asukohtadega peab o.ema vallavanemal, tema abidel, küllavanemal ja politseil (juhtn. § 8) selleks, et tuletõrje vahendite ülesleidmine ja nende kohale vedu oleks kiire ja korrapärane.

Siseministri sundmääruse § 1 (RT nr. 91/92 — 1925. a.) põhjal peavad andma vallavanema, tema abide, küllavanemate ja politsei nõudel veoabinõusid ja hobuseid nende pidajad tulekahjude ja teiste loodusõnnetuste juhtudel tuletõrje meeskonna ja pritside kohale veoks. Andmise lähema korra määrab kindlaks vallavolikogu oma äranägemisel määruse § 2 p. 2 põhjal. Tegelikult on see kohustus jaotatud tulet. ühingu liikmete vahel — alarmi kava järele.

Eelpool ära märgitud seadustest ja määrustest näeme, et vallavalitsuste peal lasuvad suured kohustused tulekaitse alal. Peale nende avalikke kohustuste võtavad ühe maa suur hulk omavalitsuste tegelasi aktiivselt osa tuletõrje ühingute tegevusest. Tulekaitse küsimused on seega kõigiti lähedalt seotud kohapeal omavalitsusega ja peaks leidma järjest suuremat poolehoidu.

Eesti kahjud tulekahjude läbi on rohkem kui 200 miljonit aastas. Harilikku kodanikku ei häiri seesugune pilt, et meil igapäev lendab suitsuna taeva alla üle 500.000 sendi. Kuid omavalitsused ja tuletõrje ühingud, kelle peal lasub seaduse järele hulk kohustusi tulehädadohu vältimiseks, peavad teadlikud olema kõigis küsimustes ja oma ülesannete ulatust hinnata oskama.

Elmar Vares.

E. Tulet. L. juh. liige.

Omavalitsustegelasi.

1. mail pühitses Jõgeva vallavanem ja seltskonnategelane Eduard Laanberg 50. a. sünnipäeva.

Eduard Laanberg on sünd. 1. mail 1885. a. Võrumaal, Orava vallas käsitöölise pojana. Õppinud Pihkva reaalkoolis. Peale sõjaväeteenistust Vene väes, olnud politseiteenistuses Võrus, Pihkvas ja Moskvas, kuni 1917. aastani. Eesti vaba-

riigi algpäevil siirdudes Venemaalt kodumaale, määrati Laanberg 1920. a. Tallinna krim. politsei abikomissariks, millel kohal teenis kuni 1925. a. 1923. a., olles kriminaalpolitseis ametis, ostis Laanberg Jõgeva vallas asuva Söödi talu. Kuna talul puudusid hooned, siis juubilar asus otsekohe hoonete ehitamisele ning ühtlasi maaparandustööde teostamisele, mille tagajärjel Söödi talu on eeskujulisemaid ümbruskonnas. Lahkus 1925. a. omal soovil politseiteenistusest ja asus tegelikuks põllumeheks oma talusse.

Juubilar on Jõgeva vallavanemaks alates 24. apr. 1930. a., seega praegu teist aega, Jõgeva piimaühingu esimees, Jõgeva Ühispannga rev.-kom. liige, K.-L. Jõgeva malevk. majanduspealik ja tegev paljudes teistes kohapealsetes organisatsioonides. Väljaspool Jõgevat on Laanberg Eesti Maaomavalitsuste Liidu nõukogus ja rev.-komisjonis, põllutöökoja liige ja Eesti Ühistegelise Liidu rev.-kom. liige ning Jõgeva maatulundusnõukogu esimees.

Juubilaril olid tervitama ilmunud rohkearvuline sõprade pere, kusjuures annetati väärtuslikke mälestusesemeid.

Lugupeetud töömehele palju jõudu edaspidiseks tööks!

Riigikohtu seletusi.

Kui valitavale vallasekretärile on palk määratud alla kehtimapanud alammäär, kas siis ka sekretäri valimised on seadusvastased?

Vastus: eitav.

Kehtiva seaduse järgi vallasekretär ei ole enam vallavalitsuse liige ja tema valitakse määramatuks ajaks ja seepärast kehtiv seadus ei näe ette, et enne sekretäri valimist peaks tema palk kindlaks määratama ja et kui seda pole tehtud või kui määratud palk ei ole seadusega kokkukõlas, et siis ka toimunud sekretäri valimised tuleb mittetoimunuks lugeda. Praeguse korra järgi toimub vallasekretäri palga määramine Valla ametnikkude palga-

ja tööolude korraldamise seaduse alusel maavolikogude poolt kehtima pandud alammäärade piires neis maakondades, kus maavolikogud määravad kindlaks sekretäride palkade alammäärad, maakondades aga, kus neid alammäärasid kehtima pole pandud — vastavate vallavolikogude otsuste järgi. Nagu tähendatud, vallasekretäri valimine ei ole seoses temale palga määramisega enne valimisi, mispärast neid kaht küsimust tuleb täiesti lahus ja iseseisvalt arutada. On vallasekretäri valimine täiesti seaduspäraselt toimunud, siis ei või seda otsust seadusvastaseks lugeda põhjusel, et valitud sekretäri palk on madalam määratud, kui õigus oleks määrata olnud.

(Rkha toim. nr. 1069 I — 1932.)